

[REDACTED]

SITREP IRAK
NR.33, 11/11/04
Stand van Zaken: 09.00

Dit is een gezamenlijke productie van AIVD, MIVD en Buitenlandse Zaken. Onder verwijzing naar de brief van de Coördinator I&V d.d. 22 januari 2004, met kenmerk 04G463079, diene dat bij het opstellen van deze sitrep geen verschillen van inzicht naar voren zijn gekomen.

I Politieke en Militaire Ontwikkelingen

Internationale politieke ontwikkelingen (BZ)

In aanloop naar de Europese Raad (ER) van 5 november bevestigde de RAZEB op 2 november de bereidheid van de Europese Unie een bijdrage te leveren aan de politieke, sociale en economische wederopbouw van Irak ter ondersteuning van de implementatie van VN-veiligheidsraadresolutie 1546 van juni jl. De RAZEB nam kennis van de rapportage van de EU fact finding missie die in oktober jl. Irak en enkele buurlanden bezocht. De missie had tot doel de door de EU verkenningsmissie van augustus jl. geïdentificeerde mogelijke civiele crisisbeheersingsactiviteiten op het gebied van politietraining, 'rule of law' en civiele administratie nader uit te werken. In dit licht bevestigde de RAZEB het belang van het versterken van de capaciteitsopbouw van het justitieel en veiligheidsapparaat, met inachtneming van de eerbiediging van de mensenrechten en fundamentele vrijheden. De RAZEB stelde vast dat de EU een nuttige bijdrage aan de wederopbouw van Irak zou kunnen leveren door een geïntegreerde politie- en 'rule of law'-missie. De RAZEB besloot in dit verband tot het uitzenden van een expert team - nog voor de geplande verkiezingen van januari 2005 - om de modaliteiten, en met name de veiligheidsarrangementen, van een dergelijke missie verder uit te werken.

De RAZEB bereikte tevens overeenstemming over een pakket van concrete EU-steunmaatregelen dat aan de bij de Europese Raad aanwezige Iraakse premier Allawi werd aangeboden. Dit aanbod omvat onder meer financiële en technische ondersteuning van de verkiezingen, de bereidheid tot een financiële bijdrage aan de bescherming van de VN, een politieke intentie-verklaring voor het aanknopen van betrekkingen met de EU, waaronder het perspectief op een Handels- en Samenwerkingsakkoord, handelspreferenties, het voeren van een politieke dialoog en de opening van een Commissie-delegatie in Bagdad met inachtneming van de veiligheidssituatie, voortgezette implementatie van

humanitaire en wederopbouw hulp en tenslotte activiteiten op het gebied van civiele crisisbeheersing in de vorm van een geïntegreerde politie- en 'rule of law'-operatie.

De Europese Raad sprak op 5 november met premier Allawi over de toestand in Irak en betuigde nogmaals zijn krachtige steun voor het politieke proces in Irak en voor de Iraakse interim-regering. De Europese Raad prees de vastbeslotenheid van de Irakezen om het politieke proces voort te zetten en verzekerde de premier dat de Europese Unie het volk van Irak zal blijven steunen in zijn moedige en moeilijke gang naar het herstel van veiligheid, democratie en de rechtsstaat. In dit verband nam de Europese Raad een verklaring aan en spoorde het Raadssecretariaat en de Commissie ertoe aan het nodige te doen om ervoor te zorgen dat de verklaring met spoed wordt uitgevoerd.

En marge van de Europese Raad had in Brussel een bilaterale ontmoeting plaats tussen MP, vergezeld door M, en premier Allawi, vergezeld door BZ-minister Zebari. MP en Premier Allawi keken tevreden terug naar de ER-lunchdiscussie, die een beter klimaat en meer eenheid aan EU-zijde te zien had gegeven. Allawi betoonde zich dankbaar voor het EU-pakket en de inspanningen van Nederland als EU-voorzitter ten aanzien van Irak. Voorts werd gesproken over de Nederlandse troepen, de veiligheidssituatie, de verkiezingen, de buurlanden en enkele bilateralia.

Thans werkt een team van 35 VN-verkiezingsexperts aan de voorbereidingen voor de verkiezingen in Irak. De SGVN heeft onlangs besloten dit aantal uit te breiden naar 59 en bestudeert de mogelijkheden om op de korte termijn in totaal 75 VN-medewerkers in Irak te stationeren. Hoewel de bijdrage van de 35 VN-experts aan de voorbereidingen belangrijk is, is de 'leading role' in het politieke proces die op basis van resolutie 1546 voor de VN was weggelegd tot op heden niet gerealiseerd. Wellicht dat een grotere rol voor de VN na de eerste verkiezingsronde is weggelegd, wanneer er in de loop van 2005 aan de nieuwe constitutie voor Irak wordt gewerkt en eind 2005 nieuwe verkiezingen worden gehouden.

Voor de bescherming middels de 'middle ring' van VN-personeel hebben zowel Georgië als Roemenië besloten troepen ter beschikking te stellen. Het geldbedrag dat de EU lidstaten, ingevolge het verzoek van de SGVN, bereid zijn beschikbaar te stellen kan worden gebruikt voor de financiering van salariskosten. De EU zou het liefst zien dat voor het overmaken van de bijdragen een VN-Trust Fund zou worden ingesteld. Vooralsnog is binnen de VN een discussie gaande over de juridische basis van een dergelijk fonds. De VS heeft de EU-voorzitter onlangs verzocht mogelijkheden voor een alternatieve financieringsconstructie te bestuderen. Totdat de bescherming middels de middle ring tot stand is gekomen wordt VN-personeel in Irak door de multinationale troepenmacht (MNF) beschermd.

Voorafgaande aan de Europese Raad was premier Allawi te gast in de Noord-Atlantische Raad. Allawi benadrukte het grote belang van de NAVO-steun aan Irak. De samenwerking met de NAVO achtte hij zeer waardevol en leverde nu al een bijdrage aan het vergroten van de veiligheid en het verzelfstandigen van de *Iraqi Security Forces*.

De NAVO-trainingsmissie die de opbouw van de Iraakse veiligheidsorganisaties ondersteunt, zal uit maximaal 1700 personen gaan bestaan. Nederland levert reeds een bijdrage aan deze missie door generaal-majoor Hilderink ter beschikking te stellen als plaatsvervanger van de Amerikaanse generaal Petraeus. Generaal Petraeus heeft het bevel over de NAVO-trainingsmissie en is tevens verantwoordelijk voor het trainingsprogramma van de multinationale troepenmacht in Irak. In de NAVO wordt momenteel nog gesproken over het operatieplan voor de missie. De regering is voornemens deel te nemen aan de trainingsmissie.

De voorbereidingen voor de internationale conferentie over Irak in Sharm al Sheikh op 23 november zijn gaande. De conferentie zal voorafgegaan worden door een bijeenkomst van Irak en de buurlanden op de 22ste. De regering van de landen van de G-8 en ook de EU (Voorzitterschap, Raadssecretariaat en Commissie) zijn uitgenodigd. Ook nemen China, de VN, OIC en de Arabische Liga deel. Bij de conferentie zullen geen Iraakse oppositiegroepen aanwezig zijn, zoals eerder door Frankrijk werd voorgesteld. De conferentie onderstreept het belang dat de internationale gemeenschap hecht aan stabiliteit in Irak. De Iraakse Interim Government (IIG) benadrukt dat de conferentie duidelijke steun aan het Iraakse politieke proces dient uit te spreken. Het Verenigd Koninkrijk heeft aangegeven geen bezwaar te hebben tegen het bespreken van de presentie van buitenlandse troepen, mits dit in het bredere kader van de capaciteitsopbouw van Iraakse veiligheidsstructuren wordt gedaan. Thans vinden onder leiding van Egypte in Cairo de onderhandelingen over een slotverklaring plaats.

Interne politieke ontwikkelingen (MIVD en BZ)

De voorbereidingen voor de verkiezingen liggen vooralsnog op schema. Het betreft de verkiezing van een Iraaks nationaal parlement met 275 zetels gekozen, 18 provincieraden en, in het Koerdische deel van Noord-Irak, een Koerdisch parlement. Het nationale parlement kiest een Presidentiële Raad bestaande uit een president en twee vice-presidenten, die op haar beurt een premier aanwijst. De premier, tenslotte, stelt de regering samen. De registratie van kiezers en kandidaten dan wel politieke partijen is volgens plan op 1 november begonnen en loopt tot medio december. Ook de voorlichtingscampagne is, enigszins vertraagd, van start gegaan. Recente opiniepeilingen laten een grote belangstelling voor de verkiezingen onder de Iraakse bevolking zien en een meerderheid van de bevolking zou voornemens

zijn te gaan stemmen. Koerdische en shi'ietische leiders sporen hun achterban aan naar de stembus te gaan.

Wel moeten er nog zeven wetten worden geschreven en aangenomen ter ondersteuning van de verkiezingen, waaronder de media-code, regelgeving voor de verkiezingen voor het Koerdische parlement en de wet die toeziet op de verdeling van zetels in de provincieraden. Van deze laatste is registratie van partijlijsten afhankelijk. Om de voorbereidingen geen vertraging te laten oplopen heeft de Independent Election Committee of Iraq (IECI) een voorlopige verdeling gemaakt en bekend gemaakt dat er per provincie niet meer dan vijftig zetels te verdelen zijn.

Inmiddels zijn er 600 IECI-werknemers werkzaam, waarvan 120 in het hoofdkantoor in Bagdad. In totaal zijn er 600.000 Irakezen in het land betrokken bij het registratieproces. In iedere provincie, met uitzondering van Nineva en Al-Anbar, is een IECI-kantoor geopend. Van de in totaal 542 kiesregistratiekantoren zijn er 458 op 1 november geopend. Ook voor de gebieden waar geen kiesregistratiekantoren zijn geopend zijn de kiesregisters wel gereed en kan het registratieproces alsnog plaatsvinden indien de veiligheidssituatie het de komende weken toestaat. In de meeste provincies zijn zogenaamde kiesregistratiepakketten gedistribueerd. Zelfs in de provincies waar geen pakketten zijn gedistribueerd is door de bevolking wel belangstelling voor de verkiezingen getoond.

De registratie van politieke entiteiten (partijen dan wel individuele kandidaten) komt slechts langzaam op gang. In Bagdad hebben zich tot nu toe drie seculiere partijen gemeld, die geen van allen van groot belang worden geacht (Gathering for Iraq, National Democratic Party, Liberation and Conciliation Group). De deadline voor dit registratieproces zal mogelijk verschoven worden.

Al enige tijd voeren de diverse politieke partijen in Irak overleg over allianties teneinde hun kansen op een goed verkiezingsresultaat te vergroten. Vanwege het proportionele kiesstelsel zijn kleinere, regionaal georiënteerde partijen min of meer gedwongen aansluiting te zoeken bij de grotere partijen. Met de aanvang op 1 november van de registratie van zowel stemgerechtigden als politieke partijen zijn de onderlinge besprekingen geïntensiveerd. Zoals verwacht, vinden de alliantiebesprekingen vooral plaats langs etnisch-religieuze lijn, d.w.z. de politieke partijen zoeken in eerste instantie binnen hun eigen etnisch-religieuze kring naar een geschikte partner. Een lijstverbinding met een grotere partij biedt de kleinere partijen de mogelijkheid tevoren al een redelijk aantal zetels veilig te stellen, indien zij via onderhandelingen hun kandidaten hoog genoeg op de lijst krijgen.

De grotere partijen aan shi'ietische en Koerdische zijde verkeren in een betere uitgangspositie. De KDP en PUK verwachten een verkiezingszege die hun een (mogelijk zelfs onevenredig) grote hoeveelheid zetels oplevert, en hiermee gepaard gaande invloed op het politieke proces. Een lijstverbinding is voor hen

minder belangrijk, omdat zij over een redelijk stabiele achterban beschikken en daarna toch gezamenlijk kunnen optrekken. Mogelijk polsen zij partijen buiten hun etnische groepering, maar hun interesses lopen hier uiteen. Terwijl de KDP met name naar een seculiere en/of sunnitische partner uitkijkt, neigt de PUK meer naar een combinatie met shi'ietische partijen.

De sunnieten dreigen één van de grote verliezers te worden. De sunnitische bevolkingsgroep ontbeert geloofwaardige en representatieve partijen en politieke leiders. De enige partij met structuur is de Iraakse Islamitische Partij (IIP), terwijl op de achtergrond de *Muslim Ulema Council* (een belangenorganisatie van sunnitische schriftgeleerden) invloed uitoefent. De verdeeldheid onder de sunnis en hun geringe politieke vertegenwoordiging op dit moment vinden zijn weerslag in een tamelijk apolitieke houding onder de sunnitische bevolkingsgroep. De IIP poogt zich weliswaar te profileren als geloofwaardige belangenbehartiger - daarom ook de terugtrekking uit de interim-regering uit protest tegen de aanval op Falluja - maar de partij heeft weinig uitstraling op straat. Wellicht kan een alliantie met een sunnitische tribale confederatie onder leiding van interim-president al-Yawer het draagvlak verbreden. Hoe de operatie in Falluja ook afloopt, de houding van de sunnieten tegenover het politieke proces in Bagdad zal er naar verwachting niet door verbeteren. Pas in de loop van 2005, en indien de overige partijen zich welwillend opstellen, bestaan er kansen op een grotere betrokkenheid van deze bevolkingsgroep.

De shi'ieten ondervinden het tegenovergestelde probleem: hun politieke emancipatie na de val van Saddam Hoessein resulteerde in een veelvoud van partijen en partijtjes. Om deze versplintering, en hieruit voortvloeiend verlies aan electorale slagkracht, tegen te gaan zijn de verschillende partijen coalitiebesprekingen gestart. Zij worden hierin aangemoedigd door de prominente geestelijke leider Ali al-Sistani. Hij heeft een commissie in het leven geroepen die dergelijke besprekingen moet bevorderen en eventueel kan bemiddelen. Ofschoon er berichten zijn die melding maken van één gemeenschappelijke lijst, ziet het er op dit moment naar uit, dat er twee shi'ietische lijstverbindingen komen. Overigens heeft Al-Sistani geen partijpolitieke voorkeur uitgesproken.

De ene lijst bestaat uit de combinatie SCIRI-Da'awa, tezamen met enkele kleinere partijen. De andere lijst (onder de naam *Shi'ite Political Council*) herbergt de Sadr-beweging, de Iraakse Hezbollah, en het *Iraqi National Congress* (INC) van Ahmed Chalabi. Deze laatste lijst geeft (wederom) aan, dat de scheidslijnen onder de shi'ieten niet strikt lopen langs seculiere of religieuze lijnen. Belangrijker zijn de vele dwarsverbanden op basis van persoonlijkheden en (eigen)belang. Overigens is het heel goed mogelijk dat Muqtada al-Sadr zichzelf niet verkiesbaar stelt teneinde zich manoeuvreerruimte te verschaffen.

De shi'ietische partijen zijn dermate druk bezig met het zoeken naar partners binnen eigen kring, dat overleg met partijen daarbuiten op een laag pitje staat.

Een combinatie met de Koerden zou hen de mogelijkheid geven de invloed van deze groeperingen al op voorhand in te dammen. Waarschijnlijker echter beperken de grote shi'ietische en Koerdische partijen zich momenteel tot voorlopige afspraken over de situatie ná de verkiezingen, zoals de samenstelling van de overgangsregering (premier, president).

De overige partijen en politici bevinden zich in een onzekere positie. Seculiere politici zoals interim-premier Allawi en Pachachi, een ex-lid van de IGC beschikken niet over een natuurlijke achterban en zullen – om enige kans te maken – samenwerking moeten zoeken met één van de grotere verbanden. Eén gecombineerde lijst van Koerden, gematigde shi'ieten en sunnieten (kortom de partijen in de huidige interim-regering) zou Allawi vanzelfsprekend het beste uitkomen. Maar hoewel betreffende partijen dit publiekelijk betogen, blijkt hier momenteel weinig van. Een andere mogelijkheid voor Allawi is aansluiting te zoeken bij de SCIRI-Da'awa lijst, maar in de afgelopen periode is de verstandhouding tussen Allawi en SCIRI verzuurd.

Ook al zou door een goede afwikkeling van de operatie in Falluja het aanzien van Allawi stijgen, zonder aansluiting bij één van de grotere verbanden lijkt electoraal succes voor hem uitermate moeilijk te realiseren. Indien hij er niet in slaagt een beduidende verkiezingspartner te vinden, zou hij ervoor kunnen kiezen niet aan de verkiezingen mee te doen, en in te zetten op een nieuw mandaat als premier. Immers, deze functie wordt toegekend door de Presidentiële Raad (gekozen door het overgangsparlement) en de premier hoeft geen lid te zijn van het parlement. De partijen die in de huidige interim-regering vertegenwoordigd zijn, lijken hoe dan ook de meerderheid te zullen vormen in het overgangsparlement. Daarentegen zal het huidige overwicht van seculieren in het Iraakse bestuur afnemen ten gunste van de meer religieus ingestelde partijen.

Ook in Muthanna is op 1 november de kiezersregistratie van start gaan. Op dezelfde dag zou ook de informatiecampagne over de verkiezingen moeten beginnen, maar dit onderdeel komt in de provincie Muthanna tot op heden traag op gang. De gouverneur en prominente shi'ietische geestelijken in de provincie trachten derhalve de bevolking middels toespraken te informeren. Daarnaast zijn er aanwijzingen dat de politieke partijen SCIRI en Da'awa, middels huisbezoeken, inwoners in Samawa adviseren te gaan stemmen.

De informatiecampagne van de IECI kent twee facetten. Allereerst is deze bedoeld om de bevolking te informeren over het belang van de verkiezingen. Mede door de oproep van Sistani, die verklaarde dat een ieder zijn plicht dient te doen om de verkiezingen tot een succes te maken, lijkt dit geen probleem te vormen. In de tweede plaats is de campagne van belang voor de kiezersregistratie. Hier kan een probleem ontstaan, omdat die in principe tot 15 december duurt. Indien de Verkiezingscommissie de bevolking niet tijdig informeert over het registratieproces en het belang hiervan, kan dit leiden tot

onvolledige kiezerslijsten. Het gevolg is dat ongeregistreerde stemgerechtigden geen stembiljet ontvangen en derhalve niet kunnen stemmen.

Tegen deze achtergrond is het niet verrassend dat prominente lokale shi'ietische politici, geestelijken en (politieke) organisaties in Muthanna het initiatief nemen om de verkiezingen bij de bevolking onder de aandacht te brengen. Deze activiteiten zijn illustratief voor het shi'ietische belang in de komende verkiezingen, die tot de politieke verzilvering van het shi'ietische numerieke overwicht moet leiden.

Veiligheidssituatie (MIVD)

De veiligheidssituatie in Irak staat momenteel voor een belangrijk deel onder invloed van de militaire operatie in met name Fallujah, gericht op het bestrijden van elementen die tegen de aanwezigheid van de MNF en IIG zijn. Daarnaast blijven de onzekerheid omtrent de koers van Muqtada al-Sadr en zijn beweging en de aanloop naar de verkiezingen ultimo januari 2005 belangrijke factoren die van invloed zijn op de veiligheidssituatie.

De IIG heeft op 7 november de noodtoestand afgekondigd. De thans genomen noodmaatregelen, zoals een ingestelde avondklok en het sluiten van de grens met Syrië en Jordanië voor een periode van 48 uur, hebben vooralsnog primair betrekking op de ondersteuning van de militaire operaties in en rond Falluja en zijn dan ook slechts van kracht in de steden Falluja en Ramadi.

Sinds enige tijd werden in het kader van de operatie "*Phantom Fury*", die inmiddels op verzoek van de Irakezen operatie "*al-Fajr*" ("ochtendgloren") wordt genoemd, zogenaamde *shaping operations* rond en in Falluja uitgevoerd, waarbij de afgelopen week de druk is opgevoerd. De essentie van de operatie is het aanpakken van de terroristen en buitenlandse strijders, en het scheppen van de voorwaarden voor succesvolle verkiezingen. De voortdurende lucht- en artillerieaanvallen van de afgelopen weken moeten een behoorlijke uitwerking hebben gehad op de opstandelingen in Falluja. De operatie is overigens niet alleen op Falluja gericht. Ondersteunende operaties worden uitgevoerd in Noord Babil, Salman Pak en Ramadi, maar ook in grensgebieden met bijvoorbeeld Syrië.

De eerste en tweede fase van de operatie (voorbereiding en *shaping operations*) zijn afgesloten. Op 7 november 19.00 uur lokale tijd is de uitvoerende (derde) fase van de operatie in Falluja begonnen. In totaal worden in de operatie rond Falluja tussen de twaalf en dertien duizend man ingezet, bestaande uit Amerikaanse, Britse en Iraakse troepen. De IIG en de MNF gaan er vanuit binnen 7 tot 10 dagen de gehele stad onder controle te hebben. De intentie is om na aanvang van de operatie deze ook geheel uit te voeren. Een eventueel staakt-het-vuren halverwege wordt niet wenselijk geacht, omdat dit zal worden uitgelegd als een overwinning van de opstandelingen. In de vierde fase zal een beperkte overdracht van taken aan de Iraakse veiligheidsdiensten plaatsvinden.

Hierbij zal steun van de MNF nog noodzakelijk zijn. In de vijfde en tevens laatste fase zullen Iraakse veiligheidsorganisaties de permanente controle over de stad krijgen. Bij de laatste 2 fases is geen tijdlijn aangegeven.

Vooralsnog lijkt het verzet in Falluja minder sterk dan van te voren werd verwacht. Iraakse en MNF-troepen zijn het centrum van de stad binnengetroeden. Er bevinden zich waarschijnlijk nog wel enkele sterke steunpunten van het verzet in de stad. De verzetsstrijders lijken zich voor een belangrijk deel te hebben teruggetrokken. Dit is een klassieke guerrilla-tactiek. Mogelijk zijn de strijders zelfs (tijdelijk?) uit de stad vertrokken. Verwacht moet worden dat zij in een later stadium, waarschijnlijk wanneer het gezag over de stad aan een Iraaks bestuur is overgedragen, zullen pogen om hun greep op de stad te herwinnen.

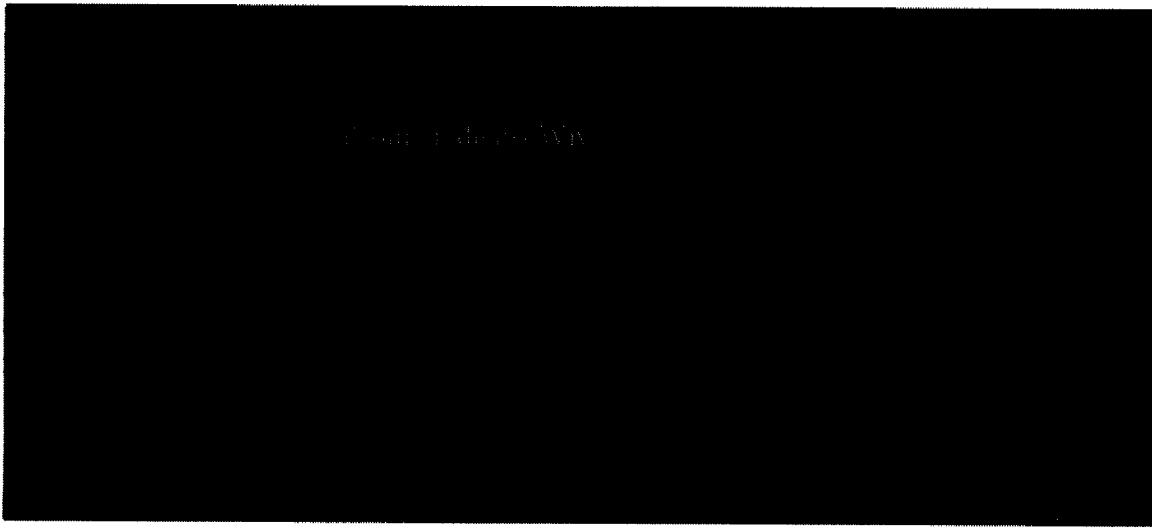
Reacties op de operatie worden hoofdzakelijk in Centraal-Irak verwacht, maar ook elders kunnen aanvallen als vergelding of afleidingsmanoeuvre worden verwacht. In de *Area of Operations* van de *Multi-National Division South East* (AOR MNDSE) zijn – uit voorzorg - operaties gestart om vitale infrastructuur en de belangrijkste aan- en afvoerroutes te beveiligen. Het is mogelijk dat de aanhang van Muqtada al-Sadr de grootschalige operatie in Falluja zal gaan aangrijpen om aanslagen te plegen of om gewelddadige acties op grotere schaal tegen MNF of Iraakse veiligheidsorganisaties in Zuid-Irak te ondernemen. Ook zou de Muqtada al-Sadr-organisatie de intentie kunnen hebben om hiermee de druk op de strijders in Falluja te verlichten.

Alhoewel de relatieve rust in Zuid-Irak zich de afgelopen weken heeft voortgezet, blijft er onduidelijkheid bestaan over de doelstellingen van Muqtada al-Sadr en de houding van de Sadr-organisatie ten opzichte van het verkiezingsproces. Uit het verleden is gebleken dat al-Sadr er geen moeite mee heeft om terug te komen op eerdere beloften (zoals afzien van geweld). Daarnaast blijft van belang dat zijn organisatie is opgebouwd uit personen die primair handelen uit persoonlijke - vaak lokale - belangen. Daardoor blijft, onafhankelijk van Sadr's uitspraken, op lokaal niveau geweld vanuit shi'ietische hoek mogelijk. Ook in Muthanna werden recentelijk gewelddadige incidenten gemeld; recent heeft er een raket aanval op het Japanse kamp plaatsgevonden en is een *Improvised Explosive Device* (IED) gericht tegen een politieauto afgegaan.

Hoewel wordt bericht over een keuze van de Sadr-organisatie voor een politieke lijn, kan een recente dreigingsmelding over de voorbereiding van een nieuwe serie aanvallen in Rumaytha duiden op een militante opstelling gedurende het verkiezingsproces. De verkiezingen kunnen voor (lokale) Sadr-commandanten aanleiding zijn om gewelddadigheden te plegen. Zoals in het verleden meermalen is aangetoond, zullen vooral gewelddadigheden in Najaf hun (negatieve) weerslag hebben op de veiligheidssituatie in de rest van Zuid-Irak.

II. Internationaal Terrorisme (AIVD)

Berichten daterend van medio oktober 2004 dat de Jordaniër en terroristenleider Abu Masab al-Zarqawi zich zou hebben verbonden aan het al-Qa'ida netwerk van Osama Bin-Laden, kunnen op verschillende manieren worden geduid. Medio oktober werd ook bekend gemaakt dat de organisatie van Al-Zarqawi, Jama'at al Tawhid wa al Jihad ('Monotheïsme en Heilige Oorlog'), de naam heeft veranderd in 'Tanzeem Qaedat al-Jihad fee Bilad al-Rafidain. Al-Qa'ida-organisatie van de Heilige Oorlog in het land van de twee rivieren (=Irak). Al-Zarqawi zou tot die bekendmaking een nogal afstandelijke houding ten opzichte van Bin-Laden hebben gehad.

Het is dan ook opmerkelijk te vernemen dat Al-Zarqawi nu openlijk zijn verbondenheid aan Osama Bin-Laden heeft herbevestigd. De motieven hiertoe zijn mogelijk tweëerlei; enerzijds wordt Al-Zarqawi's wrede optreden tegenover onschuldige (moslim) burgers ook in islamitische kringen steeds meer bekritiseerd en zou Al-Zarqawi hierdoor steun verliezen; anderzijds heeft de strijd tegen de internationale troepenmacht en de Iraakse regering ook al de nodige offers gevergd en is het denkbaar dat Al-Zarqawi's aanvoer van financiële middelen en strijders begint op te drogen. Door zich nu weer aan Osama Bin-Laden te verbinden kan hij op meer geldelijke en menselijke steun rekenen vanuit de Arabische Wereld en de netwerken van al-Qa'ida. Een duidelijk signaal van steun uit die Arabische wereld kan worden gelezen in de fatwa die door 26 Saoedische 'ulama' werd afgegeven in een open brief aan het Iraakse volk waarin zij die daartoe in staat zijn worden verplicht zich te verzetten tegen de bezetters van Irak. Mede hierdoor wordt Irak steeds meer het 'focal point' voor de internationale jihad. Deze fatwa werd aan de vooravond van het offensief op Falluja uitgevaardigd. Eén van de 26 ulama die de fatwa uitvaardigde is Sheikh Safar al-Hawali, een geestelijke waarvan Osama Bin-Laden ooit heeft gezegd dat hij de enige echte 'alim' (enkelvoud van ulema) van Saoedi-Arabië is.

Het verzet tegen de MNF en de IIG lijkt zich momenteel vooral te concentreren in de plaats Falluja, ca. 50 km ten westen van Bagdad. Door de pers, [redacted] dienst Wiv [redacted] wordt dit verzet grotendeels aan Al-Zarqawi en zijn groep toegeschreven, maar dit moet worden genuanceerd. Hoewel het zeker is dat zijn groep daar ook actief is, is het zeker niet de enige groep die in of vanuit Falluja opereert. Een belangrijk deel van het gewapend verzet in Falluja is afkomstig van Iraakse voormalig regime aanhangers die niet per definitie in contact staan met buitenlandse strijders. Een kleiner deel van het gewelddadig verzet aldaar wordt gepleegd door buitenlandse jihadisten, waaronder buitenlanders behorend tot het netwerk van al-Zarqawi. De 'harde kern' van Al-Zarqawi's groep zou bestaan uit vertrouwelingen die hij meestal nog kent uit zijn tijd in Afghanistan, onder wie veel Jordaniërs. Dit neemt overigens niet weg dat tot zijn netwerk ook Irakezen zouden behoren die zijn extremistische agenda willen uitvoeren. Al met al is er sprake van vervagende grenzen tussen de diverse verzetsgroepen in Falluja die zich meer en meer richten op de gemeenschappelijke vijand, de Amerikaanse (en Britse) 'bezettters'. Al-Zarqawi is overduidelijk het boegbeeld van het verzet en zal door zijn radicale optreden waarschijnlijk onder alle geleidingen van het verzet een zekere mate van aanzien genieten.

III. Economische aangelegenheden (BZ)

De inkomsten van de Iraakse overheid komen voor meer dan 90% uit de oliesector. De Iraakse economie is dan ook primair gericht op het vergroten van de olieproductie. Betrouwbare gegevens zijn niet voorhanden, maar volgens schattingen fluctueert de olieproductie rond 2,4 miljoen vaten per dag – gelijk aan de gemiddelde olieproductie van voor de invasie in maart 2003. Door de verslechtering van de veiligheidssituatie in de afgelopen maanden en voortdurende sabotage van oliepijpleidingen zal het streefdoel voor eind 2004 van 3 miljoen vaten per dag waarschijnlijk niet gehaald worden. De groei van het BNP in 2004 wordt geraamd op 35%. De prognose is dat het aantal van 3 miljoen vaten per dag in de loop van 2005 wel gehaald zal worden. De groei van inkomsten uit de export van ruwe olie wordt voor 2005 op 5% geraamd. Om ervan verzekerd te zijn dat de inkomsten uit olie bijdragen aan de wederopbouw van Irak is het noodzakelijk dat de veiligheidssituatie verbetert en dat er grootschalige investeringen worden gedaan in de oliesector. Thans wordt er voornamelijk olie gewonnen van de velden in Noord-Irak en blijven andere oliegebieden achter. Ook is een sanering van Iraakse schulden nodig om profijt te hebben van de inkomsten uit olie. Onderhandelingen dienaangaande vinden thans plaats tussen de leden van de Club van Parijs.